

MUSEU EPISCOPAL DE VIC, FRAGMENTS, CATÀLEG

PER

JOAN VILA-GRAU
ANTONI VILA I DELCLÒS

El Museu Episcopal de Vic conserva petits fragments de vitralls de procedència diversa: la cartoixa de Montnegre, Burgos i altres indrets desconeguts. El *Corpus Vitrearum Medii Aevi*, a instància del Museu mateix, els ha estudiat i restaurat.

CAP DE CRIST O APÒSTOL

Referència: MEV 3546.

Segles: xv-xvi.

Mides: 25 × 19 cm.

Restauració: Antoni Vila i Delclòs.

Testa masculina, possible cap de Crist o d'apòstol.

Rostre d'expressió serena, front ample, celles lleugerament arquejades damunt dels ulls ametllats i mig clucs, les parpelles són prominents. El nas és recte, un xic ample, i les aletes, ben pronunciades.

La boca, de llavis precisos, un poc molsut i partit l'inferior, és emmarcada per un bigoti abundós, llarg pels costats, amb pèls rinxolats que es fonen amb els de la barba, que és llarga i està partida pel mig.

Els cabells que contornegen el rostre, de forma oval i allargat, dibuixen un petit rínxol al front, i més llargs pels costats, davallen en rulls ondulats suaument fins més avall de les espatlles.

TÈCNICA I ESTIL

El tractament de la grisalla és ben característic del vitrall de final del segle xv o inici del xvi; aquesta pintura és posada amb pinzell modelant els volums del rostre i llevant-la amb un altre pinzell de pèl dur. En segon lloc, unes pinzelladetes de ritmes paral·lels o entrecruats donen més força i precisió al primer modelat o defineixen les celles, la boca, etc. Finalment, unes pinzellades amb grisalla de perfilar (si cal, posades en primer lloc), de traç precís i molt negre, dibuixen els ulls, part de la boca i els rulls dels cabells.

Estilísticament, aquest fragment correspon al període xv-xvi, caracteritzat per una iconografia progressivament realista en la representació dels personatges mostrats, tot mantenint, però, en aquest cas concret, un cert convencionalisme.

Aquesta interessant peça, la procedència de la qual s'ignora, estava esmicolada en més de seixanta trossos; per tant, en el procés de restauració s'optà per emprar dues tècniques: en aquelles peces que ho permetien i que el seu dibuix indicava amb exactitud la seva situació, s'encolaren les peces per testa; i en aquelles superfícies mancades de vidre original, es compensà la pèrdua de massa vítria reomplint aquestes mancances amb pasta de vidre polvoritzat, de to i textura lleugerament diferents del vidre original, per tal de fer ben identificables els fragments originals de les superfícies de restauració, tot mantenint la disposició original.

Aquestes dues tècniques s'empraren perquè el nombre de vidres trencats no permetia el recurs de l'emplomat, i, altrament, l'encolat per testa era ben idoni per a un fragment que no patirà les agressions que poden afectar un vitrall en contacte amb la intempèrie.

ÀNGELS ORANTS

Referències: MEV 4678 i MEV 4676.

Segle: xv.

Mides: 19,5 × 14,8 cm.

Restauració: Antoni Vila i Delclòs, 1998.

Ambdós àngels, obra de la mateixa mà, pertanyien molt probablement a la traceria d'un finestral o als calats d'una rosassa, com podem deduir per la forma de llàgrima de llurs plafonets.

Les dues imatges són representades en actitud orant o d'adoració, amb les mans juntes; les ales esteses enlaire són de color blanc i daurat (groc).

Entre les mans i les ales hi ha dibuixats els plecs del coll d'una túnica blanca. L'àngel del camper vermell té la forma del rostre arrodonida, el front bombat i molt ample. Les celles, fines, i les parpelles superiors, molt pronunciades. El nas és recte, un xic ample. La boca, molsuda, i la barbeta, ben marcada. La cabellera és rossa i damunt del front du una fina i petita diadema. Els cabells rossos, bastant llargs i molt lleugerament ondulats, contornegen el rostre.

L'àngel parió del descrit té el camper blau de cobalt. El seu rostre presenta, també, el front molt ample, i el nas, llarg i un xic ample. Els ulls són lleugerament ametllats i l'oval del rostre, arrodonit. De la boca únicament es veu el llavi superior, a causa del trencament del vidre.

Els cabells rossos emmarquen el rostre amb uns amples rulls. El front no du la diadema que du l'àngel del camper vermell suara descrit.

TÈCNICA I ESTIL

Tècnicament aquests dos plafons corresponen plenament als recursos normalment emprats en el vitrall de final del segle xv: ús del groc d'argent en les cabelleres i les ales dels àngels, grisalla modelant els trets dels rostres i perfilant-ne detalls més precisos, com els ulls, les celles, etc., grisalla llevada acusant les parts prominents o, més simplement, apareix aquesta grisalla en les mans, que no mostren cap modelat.

Cal notar la manera com s'han tallat ambdós àngels, cadascun d'ells tallat en una sola peça de vidre incolor pintat amb la grisalla i el groc d'argent.

L'estil correspon, també, a la manera de final del segle xv o als primers anys del segle xvi.

DOS CAPS D'ÀNGEL

Referència: MEV 3546.

Segles: xv-xvi.

Mides: 8,7 × 7,7 × 8,5 cm.

Restauració: Antoni Vila i Delclòs, 1998.

Dos fragments de vitrall d'origen desconegut amb les imatges de dos caps d'àngel conservats sense ploms.

Els rostres són de forma arrodonida; el nas, recte. Els ulls, les celles, les parpelles i les pestanyes són dibuixats amb decisió.

La boca és petita, però molsuda. Les cabelleres rosses, llargues i ondulades davallen fins als plecs del coll de les túniques, la roba de les quals mostra els plecs característics de la iconografia de final del segle xv o, més probablement encara, de començament del segle xvi.

Ambdós caps són pintats amb grisalla i groc d'argent cuit a bona temperatura sobre les dues peces de vidre blanc.

La grisalla suggereix amb el seu ombrejat els volums dels rostres, mentre que la grisalla de perfilar dibuixa amb pinzellades precises els trets dels rostres o els rulls dels cabells. Aquests dos fragments són de la mateixa mà.

CAP DE SIBILLA (?)

Referència: MEV 5340.

Segles: xvii-xviii.

Mides: 6,8 × 9,6 cm.

Restauració: Antoni Vila i Delclòs, 1998.

Fragment de vitrall de forma rectangular, amb els costats esquerre i superior tallats i trencat pels costats inferior i dret.

En la part dreta del fragment figura una imatge femenina de rostre ovalat, ulls grossos, amb la parpella superior marcada més clarament i just insinuada la inferior amb una pinzellada esclarissada. L'arc de les celles és aplanat; la cella esquerra s'uneix amb l'ombra que dibuixa el nas, que és curt, recte i amb les aletes amples. La boca és dibuixada amb dues pinzellades, l'una perfilant i l'altra diluïda, el llavi inferior tot just marcat.

El cap va cofat amb un turbant o capell de roba entrelaçada que cobreix el front i penja fent plects a cada banda del cap. Les espatlles d'aquesta figura són nues.

L'exotisme d'aquesta figura és molt propi de les representacions característiques de les sibil·les.

L'ús de la grisalla pintada amb traços perfilats i l'ombregat amb grisalla diluïda es troben freqüentment en el vitrall renaixentista o barroc. No és tan corrent resoldre el camper amb el groc d'argent. La grisalla és de color de terra de Siena cremada, pintada sobre vidre incolor de poc gruix.

CAP FEMENÍ

Referència: MEV 5990.

Segles: XVII-XVIII.

Mides: 12,5 × 12,5 cm.

Restauració: Antoni Vila i Delclòs.

Fragment de vitrall d'origen desconegut. Cap femení, de cara arrodonida, front molt ample, nas recte, boca breu i un xic guerxa. Celles arquejades, els ulls marquen les parpelles superiors, allargassades, i la nineta, rodona i precisa.

L'oval de la cara és emmarcat per la cabellera de rulls allargats.

La grisalla, de color de terra de Siena cremada, és perfilada, densa i precisa, i dibuixa també els cabells ondulats; en els ombrejats és dipositada més diluïda i llevada amb pinzell de pèl dur, tècnica que també apareix en el probable cap de sibil·la (MEV 5340), que podria tenir la mateixa provenença.

El groc d'argent, enfosquit per la grisalla en els cabells, apareix com a «fantasma» al mig del rostre.

QUATRE MEDALLONS ESTELATS

Referència: MEV 3546.

Segle: XVIII.

Mides: 9 cm de diàmetre, aproximadament.

Restauració: Antoni Vila i Delclòs.

Quatre medallons de diàmetre igual. Tots ells són pintats amb grisalla sobre vidre blanc campit amb groc d'argent.

El camper és totalment opac, i l'estel de vuit puntes és de color groc, marcades aquestes amb una línia perfilada, i ombrejada una de les cares dels raigs arestats de l'estel.

Procedència desconeguda.

MEDALLÓ FLORAL

Referència: MEV 7264.

Segle: probablement, final del segle XIX o primera del XX.

Mides: 13,8 cm de diàmetre.

Restauració: Antoni Vila i Delclòs.

Medalló de tema floral, amb una flor vermella de quatre pètals al centre i, al seu entorn, quatre fulles verdes trevolades. El camper és lleugerament marronós, el to de la grisalla que el pinta.

Tècnicament, la grisalla, tant l'opaca com l'ombrejadora i els contorns llevats al punxó, són de mà correcta però amanerada. El vidre és prim i sense textura.

MEV 3546

MEV 4678

MEV 4676

MEV 3546

MEV 3546

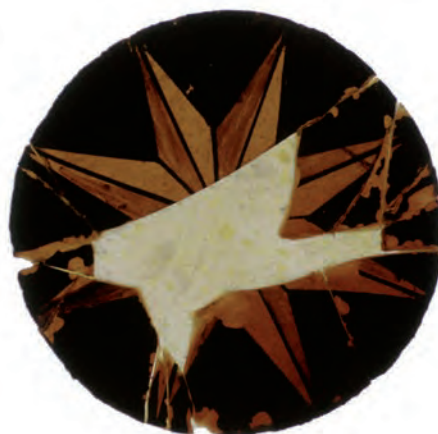
MEV 5990

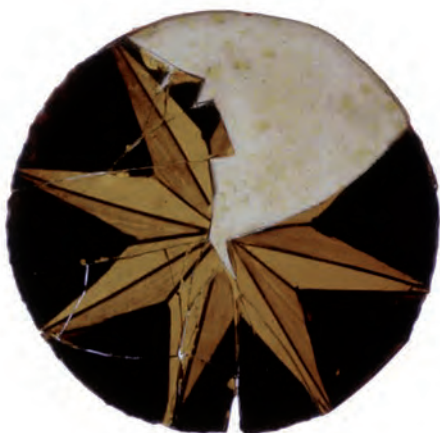
MEV 5340

MEV 7264

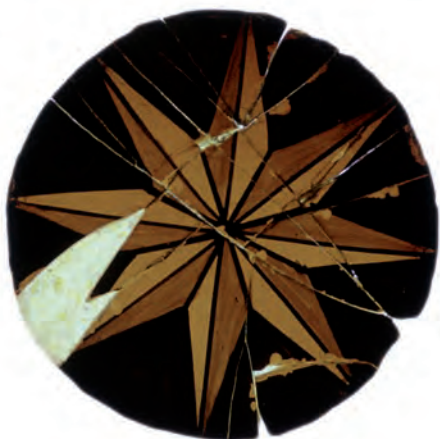
MEV 3546

MEV 3546

MEV 3546

MEV 3546